

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՄԱՐԿԱ

ԻՒՐԿԱՆ ՏՄԱՆԳՆԻՆԵՐ ԻՒՐԿՆԵՐ ՕՐԻՉԻ ԼՅՈՒՆ

**TO PRESENT DREAMS OF EMOTIONS
TO THE NOISY RAIN**

Selected poems in the Armenian Language

by
SONIA BALASSANIAN

Copyright © 1991 by Sonia Balassanian

Library of Congress Catalog Card Number: 90-084459
International Standard Book Number: 0-9608388-2-1

Published by:
Sonia Balassanian, 81 Murray Street, New York, NY 10007, USA.

Printed in the USA

Խմբագիր՝ Էդուարդ Պալասանեան
Նկարիչ՝ Սոնիա Պալասանեան
Գեղարեստական Ձեռնարկ՝ Արմէն Կարապետեան
Խմբ. Խորհրդատու՝ Ժիրայր Աթթարեան
Գրաշարութիւն՝ Թայփոգրաֆիքս
Տպագրութիւն՝ Թաիլը

ՍՈՒՔ
ՊԱՎՍՈՒՆԵՆ

ՅՈՅՁԵՐԸ ԼՅԻՆԾ
ԵՐԱՉՆԵՐՈՒԷ
ՊԱՐԶԵՆ ԼՊԱԿՈՏ
ԱՆՉՐԵԻՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

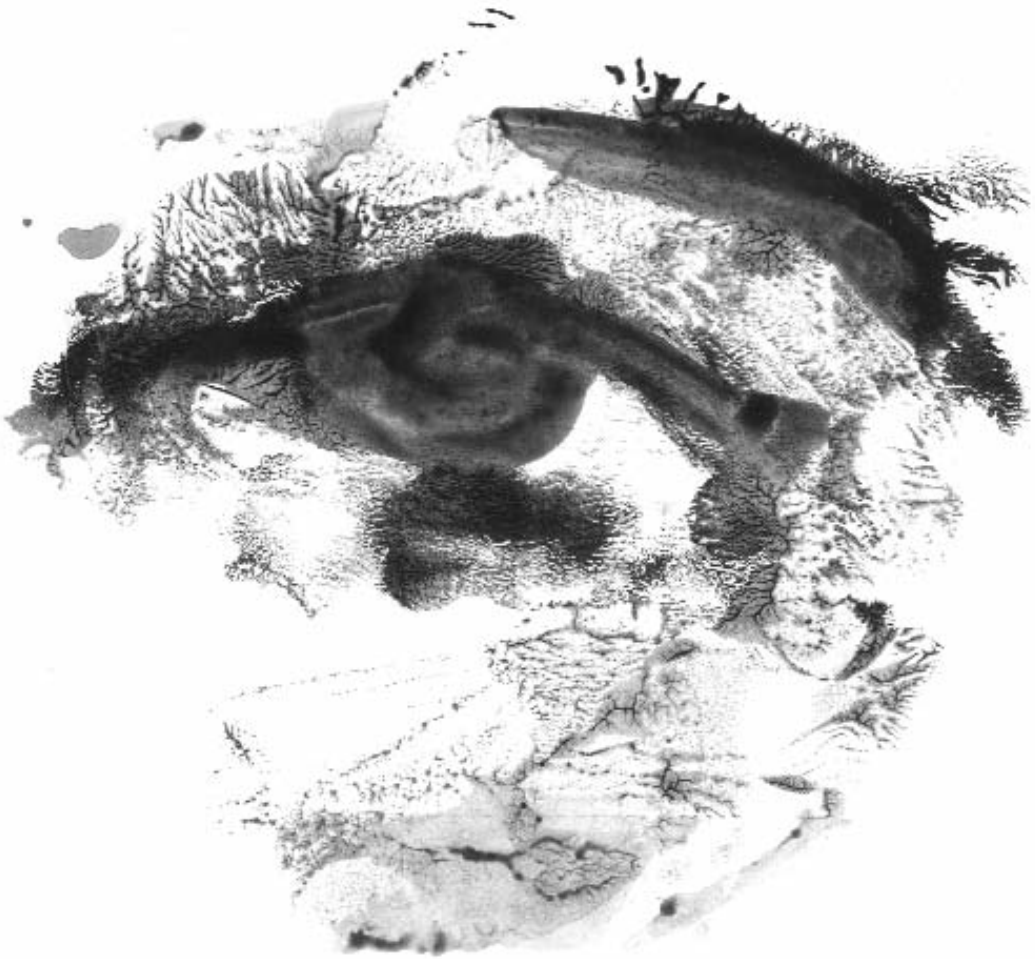
ՆՈՒ ԵՈՐՔ, Ա.Մ.Ն.
1991

Նստի և քննարկի Էթիկ Պալատան Գործունեության Կարգադրություն

ԵՐԲ ՓԱԿՈՒՄ ԵՄ ԱՉՔԵՐՍ	95
ՃԱՔՈՒՄ Է ՄԻ ՆՈՒՌ	115
ՁԿՆԵՐԸ ԵՐԿԻՆՔ ՉՈՒՆԵՆ, ՅՈՂ ՉՈՒՆԵՆ	143
ԿԱՐՄԻՐ ԲՈՑԵՐԻ ՇՈՒՇԱՆՆԵՐԸ	167
ՅՈՂ, ԳՐԿԻՐ ԻՆՁ ԶՈ ԹԵՎԵՐՈՎ	177
ԵՐԳԻՐ ԱՂՈԹԵԼՈՒ ՓՈԽԱՐԵՆ	185

Ճզմել, պատառոտել խոհերը հին,
Զգաստությամբ հեռանալ տնից,
Քայլել մինչև առավոտ,
Ու բոլոր էությամբ
 թափանցել կյանքի տենչերը...
Հույզերը լցված երազներով՝
 պարզել աղմկոտ անձրևին...
Քացել էջը առաջին,
Ցանել ցորենի հատիկներ
Ու սպասել հողի բարիքներին:

Սնվել կաթով,
Փոքրանալ, դառնալ մանուկ,
Տանիքի ծուխը խառնել կապույտ երկնքին,
Դիտել նախիրը արածելու ժամին,
Քացել էջը առաջին,
Լսել աղմկոտ անձրևի տարափը
 ցորենի հատիկների վրա
 ու խառնել բարիքները հողի:
Թանձրանալ գետափին
Ու կծկվել հույզերի լեցուն անոթում...

ԵՐԲ ՓԱԿՈՒՄ ԵՄ ԱՉՔԵՐՍ

Երբ փակում եմ աչքերս

Մաղվում եմ մեղեդիներ

գույներ ու գույներ...

Մայրս արևը ինձ խաղընկեր էր դարձրել,

Մազերիս ցանել էր աստղեր,

Խաղում էի հրեղեն նժույգների հետ,

Չնգում էր երջանկությունը բոլոր անկյուններից,

Տաճարները խաղասրահ էին դարձել,

Երջանիկ էի...

Մի օր արթնացա,

Պարտեզի ծառերը հուզված

ճոճվում էին վախից,

Անձրևը թակում էր տերևները

թաց ճիպտոսներով,

Քարկոծվում էին դաժան

թռչունները բակի,

Պարտեզի հողը ճաքել էր ցավից...

Օգոստոս, 1985

Առավոտ:

**Քեզուն լույսը ցատկոտում է
ցորենի արտի վրա:**

Ես հավատում եմ

**Գեռ կան բեզուն ցորենի արտեր
հրաշքի մեջ թաղված:**

Մշուշի մեջ կան կաղնիներ հին,

**Նրանց ճյուղերին դեռ երգում են
հազարան բլբուլներ:**

Կա հովիտում սևաթավիշ աչքերով եղնիկ:

**Սև մուժի մեջ տիրում է
հավերժի վախը:**

Երկինքը կանգնած բլրակի շրթին

Հավաքել էր արևի ծիծաղը ափում

Քոցկլտում էր գույների մեջ...

Ցորենի արտը

Նազպարում էր մշուշում:

Հացի բույրը թոնիրից դուրս պրծած

Վազում էր կավե փողոցներում

Նախիրը կանգնել էր արոտատեղում, քարացած:

Սրինգի երգը թրթռում էր կանաչի վրա

սարեսար ընկնում, մարվում քարերին:

Երեկոն հանդարտ մոտենում էր կտրի ափին:

Թոկից կախել էին լվացքը

Հովը մաղվում էր գյուղի վրա:

26 հուլիսի, 1986

Գ-ոմ
Կով
Տաք
Գ-ուորշի
Մսուր
Մի մանուկ
Տաշտի մեջ
Մերկ:
Կով, կարմիր կով,
սև կով:
Գյուղ,
Գիշեր, սև գիշեր:
Քամին խառնում է կալը
Կալը կալսվում է:
Ականջը սեղմել է կավե հատակին
Կովերի շնչառությունը լսելու համար:
Կովերի շնչառությունը խառնվում է քամուն
Քամին կանչում է
Կալսում է կալը
Փոթորիկ է դուրսը:
Մանուկը երագում է տաշտը
Ինքը տաշտում, մերկ:
Քամին ապտակում է կավե կտուրներն ու
կտուրում շարված տաշտերը:
Քամին հավաքել է ցախը կալի կենտրոնում,
ճոճվում է, փաթաթվում իր շուրջ:
Գ-ոմում ծնվում է մի հորթ,
Մերկ:
Բոբիկ մանուկը նայում է նրան:

Հուլիսի 26, 1986

Մրինգը աղբյուրի ջրի պես պարզ երգեց,
Ոչխարը կռացավ, համբուրեց հողը,
Գ-աշտը արտացոլվեց աչքերում.
Լեռներում, հովիվը կապկպեց ցախը,
Գ-լորեց ցած:
Ոչխարը բացեց աչքերը, նայեց հանգիստ,
Նորից համբուրեց հողը:

Ապրիլ, 1986

Խուլ կախարդանքը
Ստվարանում է ծառերի շվաքի տակ:
Աղավնին կտցահարում է ծառը,
Քորենիները ոռնում են:
Փետրաթափ բազեն
Ավելի է կառչում ծառի բնին:
Անտառը գունատվում է...

Հե՛յ, հե՛յ, հե՛յ..
Գցել եմ սիրտս լեռներում
Մնացել եմ առանց սիրտ:
Կապել են թելերը մետաքսե
Կապույտ ու կարմիր
Չարդարել են մարմինս:
Մառախուղը ճեղքել է լեռը
Չայնս գարկվել է լեռան կրծքին
Քարը խփվել է հոգուս
Հե՛յ, հե՛յ, հե՛յ...

Կիրակի է,
Կանաչ կիրակի,
Ժամում պատարագ կա,
Շղթայում են ինձ հողին:
Չայնս լեռներում է:
Չարդարել են ձեռքերս շուշաններով
Վզիս կախել մի անծանոթ ձայն:

Արտը և ես խոսել սկսեցինք
Նա պատմեց ինձ մի հեքիաթ:
Արշալույսին բեղմնավորեցի
երկինքը լույսով:
Գույների մի շատրվան
Ժայթքեց երկնքից
Բլրակը ժպտաց:
Առավոտը իջավ
Կանգնեց արտի եզրին:
Աղբյուրի ափին
Քուսած կանաչը
Ողջունեց ինձ բաց գրկով:

Ամառ է,
Գիշերը գով,
Մութը մտել է կարասների մեջ
դուրս չի գալիս:
Կուժերը շարված են պատշգամբում
լիքը ջուրով:
Հորեղբայրս քերականություն է
դասավանդում եղբորս:
Մայրս ականջը սեղմել է լուսամուտին
Հորս ոտնաձայնին է սպասում:
Հայրս կանգնել է այգում
Մտրակում է մի ձի,
Կարմիր ձի:
Քույրերս քչփչում են,
ծիծաղից թուլանում:
Ջուրը եռում է կրակի վրա,
Մայրս ոտնամանները շարում է դռան շեմին
Աչքերը սրբում է թաշկինակով:

Հիվանդապահուհին սեղմում է ձեռքս,
Ուղեղումս մխրճվում է մի բարակ ձայն,
Գրսում մութ է,
Անձրևը կանգ է առել:

Մութը դուրս է գալիս կարասներից
Մորս ձայնը մնացել է ապակու վրա:
Հայրս հեծել է ճերմակ ձի,
Քշում է դեպի գյուղ:

**Մի տուն
Հին մի կամուրջ
Հուշ:
Թեթև մի սովեր
Մի մանուկ
Վզին կապույտ քար:
Պատից պատ է վազում
Պատից պատ պարում
Խփում է ավիլ պատին
Իմ սրտին:
Գրոշմում է ավիլ պատին
Ծամածռում դեմքը...**

**Երագում եմ
Կանաչ գույները,
Մրմնջում եմ,
Ձեռքով անում:
Կանչում եմ նրան,
Ծիծաղում
Մի բուռ
Թաքուն:
Ափս սեղմում եմ պատին:**

**Մի հին կամուրջ,
Մի հին տուն,
Հսկա մի երկինք:**

**Խոսի՛ր
Խոսի՛ր հարազատօրեն:
Մի վերցրու ինձնից իմ երազը,
Խոսի՛ր, լսեմ քեզ:
Հոգնած ձայնդ շնչասպառ է անում ինձ,
Խոսի՛ր, որ հիշեմ`
 գետակը կանաչ
 տանիքները գյուղի,
 հին ջրաղացը:
Թող բաց մնա դուռը,
Որ գգամ քո շունչը:
Ձեռքերս կդնեմ քո ձեռքերի վրա,
Որ ուժ առնեն ինձ հետ պարելու համար:
Ափիդ տաքությունը կլցնի սենյակը:
Խոսի՛ր, որ տեսնեմ
Նարնջի խտացած գույնը
Գյուղի դաշտերի և այգիների վրա,
Տրեհի գույնը ողողված սենյակի մեջ:
Խոսի՛ր, որ հիշեմ
Ձիերի վազքը բլուրի վրա...**

Փետրվար, 1987

Աչքերս բռունցքիս մեջ
Երագում էի կանաչ մարգագետինը:
Հոգուս մեհյանում
Աչքերը ադերսող ոչխարի
Նայում էին բռունցքիս.
Գաշույնը սպասում էր պատի տակ:
Կանայք ճվճվում էին:
Մի աղավնի թառել էր զանգակատան կտուրին:
Մսի ծուխը խառնվել էր փոշու հետ,
Քջջում էին հարևանի հավերը
Եվ դեղին որդերից բռնած
Վագում էին իրար հետևից:

Բլրակի ստորոտում
Կանգնել էր մի սև նժույգ
Երեխաները ճիպոտում էին անասունին
Քարձրանում շալակը, իջնում ներքև:

Աչքերս ուժգնորեն սեղմում եմ բռունցքներում
Քրտինքը կաթում է
Հողը դառնում է փոքրիկ ցեխի գնդիկներ:

Աղավնին գտել է մի անկյուն,
Գլուխը թեքել՝ զանգակատնից
Աղոթարանն է դիտում:

Հուլիսի 24 1989

Այգին փաթաթվել է մթնշաղի մեջ:
Մեկը մահանում է.
Չափում են ճերմակ պատանը,
պատռում:
Կանայք քշփչում են,
Մեկը կանչում է,
Մյուսն է կանչում:
Խաղողը մնացել է զամբյուղում
պատշգամբի վրա:
Կաթը չի մերվում այդ գիշեր,
Թոնիքը չի վառվում:

Կանայք չանչում են ինձ:
Մայրս, զգույշ վառում է գիշերվա ճրագը:
Մի փոքրիկ տղա նետում է քար:
Չայրանում եմ,
հետո մոռանում:
Մի ճերմակ կտավ
կախում են լուսամուտից դուրս,
Մեկը կանչում է...

Գաշտի կենտրոնում կանայք
Հացը քաշում են իրար ձեռքից
Պատռում:
Մի մանուկ ծնվում է պատշգամբում
լուսնի լույսի տակ:
Կովերը վերադառնում են արոտատեղից,
ճանապարհի վրա փոշի է նստել,
Երեկո է:
Այգին փակել է դուռը:
Երեխաները խաղողի ողկույզներից
պսակ են սարքել,
զարդարել իրենց:
Մայրս ձավար է մաքրում
Աստժո անունը մրմնջալով:
Կովը բառաչում է բակում:
Լուսինը կիսվել է մեջտեղից,
Ձեռքերս մեկնում են իրեն:

Երագում եմ:
Լուսինը դրել եմ գլխիս,
Պարում եմ դաշտում...

Օգոստոս, 1986

Մանուկ,
Նորածին մանուկ,
Կանաչ ծառ,
Ծառի ծափ,
Ծառուղի,
Կանաչ պատուհան:
Մայրս հագել է ծիրանագույն զգեստ
Շրթերը օձել է մեռոն,
Աստղերը կախվել են մեր բակի ծառից.
Ինձ մկրտում են:
Մեռոն,
Օրհնանք:
Քույրերս պոկում են հասմիկ,
Արևը բաց պատուհան է,
Այգին երգում է իմ մեջ:
Մի նորածին,
Երկու նորածին:
Մայրս երգում է,
Նշենին երգում է փնջված,
Նշենին ծաղկում է իմ մեջ...

Երկրագնդի մի փոքրիկ հողամասում
Մի տուն,
Կապույտ պատուհաններով:
Թոնրատուն,
Մի եկեղեցի բլրակին կից,
Աշուն,
Միրգ,
Նուշ,
Սրինգի գուլալ ձայն,
Քարիք,
Աստծո տված բարիք,
Թոնրատուն:
Հեքիաթների աշխարհ...

ՃԱԲՈՒՄ Է ՄԻ ՆՈՒՐ

**ճաքել է նուռը,
Մի աղավնի
Կտուցը դրել է ավազանի ջրի մեջ:
Մի ուրիշ տեղ
Թառել է մի ուրիշ աղավնի
Ծառի չորացած ճյուղին
Ավազանի հեռավորությունն է չափում,
Թևերը քափահարում
Եվ հոգնած շունչ քաշում:**

**Մի շերտ լույս
Վազում է պատից պատ
Եվ մի ճիչ արձակում:**

**ճաքում է մի նուռ
Ծառի վրա:**

Աստղերը փռվել են դաշտի երեսին,
Գաշտը ծամում է երկնքից մի խուրձ:

Ոտքերս կոխում են հողը,
Հողը տակառին նստած
Մտածում է աստղերի խաղի մասին:

Քանտել են ինձ եզան պես
Ճահիճի ճանճերի ցանցում,
Որոճում են հողից մի բուռ:

Աչքերիս մեջ երկինքը ինքն իրեն կախել է
կախադանից,
Իմ աչքերը թողել են հեռվում, եկածս ճանապարհի
եզրին, թրջվել են անձրևից:
Խառնվել է ճանապարհի փոշին մառախուղում...

Նժույգների մի երամակ սմբակահարում է եկածս
ճանապարհը, խրխնջում տենդոտ...

Երկինքը մերկացել է ծովափոշու մեջ,
Նրա արգանդում
Աճում են անարմատ կաղնիներ...

Ցուլերը մենամարտում են մենաստանում
Կուռքերը իջեցնում են իրենց գլուխները
կախադաններից:
Հայացքս թեքվում է դեպի աղոթարան,
որտեղ ծնվում են նոր աստվածներ:
Կորած արեգակները
Փռակալ և կրակից այրվող աչքերով
Նայում են դողացող հողին
որը ճաքել է երկնքի լուսքյան մեջ...

Պոկվել են մոլորակները
և փշրվել կեղևում...

Կոճղացած արմատները ծերացել են
Ծառը չորացել է հովիտում:
Փակել է երկինքը իր թաց հոգին,
Կանաչը չորացել

ցախ է դարձել...

Ծառը չորացել է,
Ժայռն առանց բերան,
Կամուրջն առանց մեջք,
Քյուրեղի փշրանքները
հանգչել են ծարավ անապատում...

Քավության ժամն է հասել

Խո՛ւնկ ծխեք.

Խո՛ւնկ ծխեք, որ աստվածուհիները

Արևահամ ստինքներով սնեն նորից`

բլրակները ծիծաղեն,

կանաչը փնջվի գույներով,

կամուրջը կանգնի,

առավոտը օրհնվի...

Թանձրացած կավը քսում են մորթիս
գովանալու համար:

Այգին սեղմում է մարմինս.

Ամրացնում են մեջքիս գոտին

Գոգնոցիս մեջ դնում մի նուռ:

Ծղրիդը

Գրել է բերանը ծառի ականջին,

Երգում է

Ծղրի՛ դ, ծղրի՛ դ...

Մեղուների մի հույլ

Կաշվիս ծակոտիներն է փակել:

Թանձրացած կավը

Քսում են դեմքիս:

Կիսում են նուռը:

Փռեք ճերմակ սփռոցը

Այգու կանաչ շվաքում:

Մի ծղրիդ

Բերանը դրել է ծառին ու երգում...

**Քոցի պես պոռթկում է խաղողի ողկույզը,
Քերքը օծվում է,
օրհնվում,
Աղոթքի պես հոլովվում է համր լեզվով:
Խտացած հյութը արյան պես
լցվում է կոկորդիս մեջ,
Կարմիր գնդիկները խտանում են:
Օծվում է մարմինս գինով:**

**Քռունցքը ուժգին թափահարում է,
ճեղքում է օդը:
Ոտքերը մխրճվում են հողի մեջ:
Աչքերի լույսը խթան
Կապում է մոլորակներից կախված հրթիռներին,
Նստում է աստղերի շուքի տակ,
Թաթախում է ձեռքերը աստղափռում,
Միրտը դնում է նիզակի ծայրին,
Ու շարտում արևին:**

**Շարտում է արևին
Ու սլանում դեպի անհուն:**

**Հողաշուրթ մի մանուկ
Սովորում է ծամել
ցորենահացի առաջին պատառը:**

Հեռվում թաղում են:
Մի կաքավ խփվում է քարի կրծքին
Աչքերի լույսի մեջ թրթռում է հոգին
և լուռ մահանում...

Տառապում են:
Կրծքիս մեջ մեխվել է նիզակների մի խուրճ...

Մի փոքրիկ դագաղ մառախուղի մեջ...
Մշուշում մռայլ խաչերի շարան...
Թևերիս վրա մի ճերմակ առաստաղ...

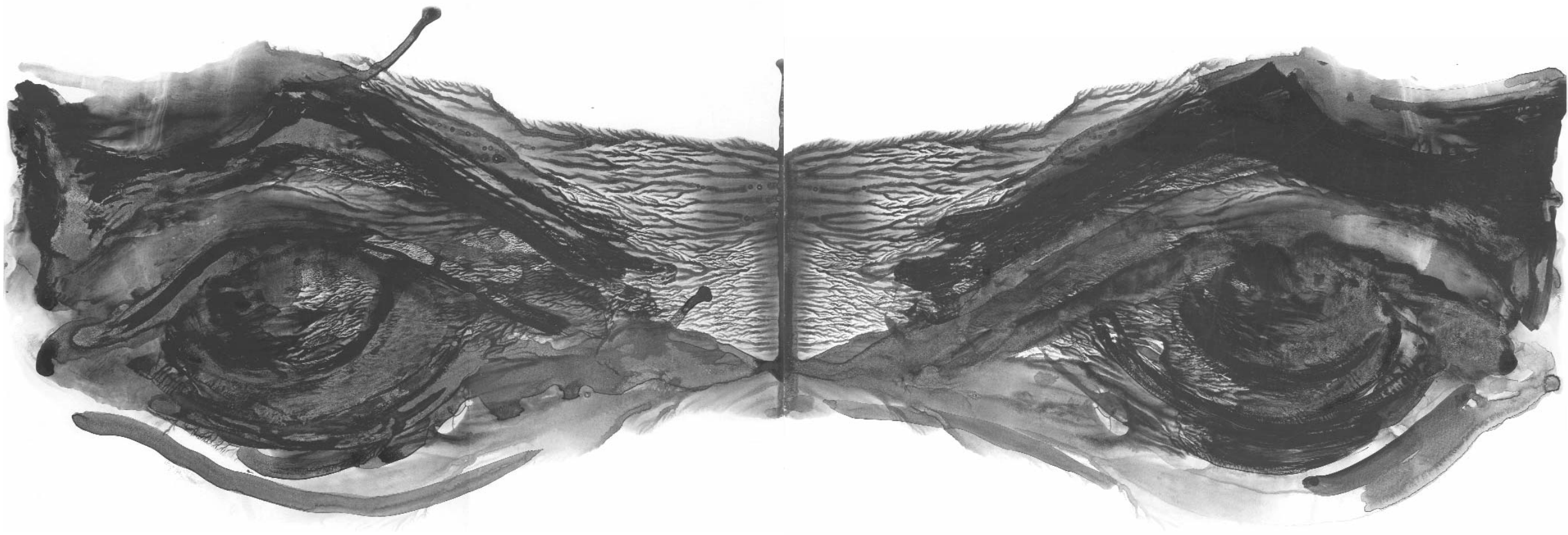
Մենաստանում լքված
Գծում են գծեր
Գունատ պատերի վրա...
Սեփական դամբարանում
Երգում են
Այբ, Բեն, Գին, Գա:
Երկրագունդը կախել են
Աչքերիս պղտոր հորիզոնում:
Նա ձուլվում է
Երգերիս շատրվանում:
Արծաթե մառախուղում
Նկարում են գծեր:
Ծառերը սարսափով
Խփվում են իրար:

Հեռվում մի մարդ
Ձեռքին արևի գունդը
Նկարում է անծանոթ մի ճանապարհ
Եվ մի պատուհան:

Երկրագունդը հանդարտ պտտվում է
ինքն իր շուրջ.
Վայրկյանները սպառվում են:
Ժամանակը չի կանգնում հանգստանալու համար,
վազում է շնչասպառ...
Երկրագունդը դանդաղ պտտվում է
Գեմքս վառվում է հրդեհից
Մարմինս ձուլվում է
Ժամանակը վազում է շնչասպառ
Վայրկյանները ծիծաղում են, փախչում
խելառ մանուկների պես:
Գեմքս հրդեհվում է
Գիշերը այցի չի գալիս
Գիշերը շփոթ է, գունատ
Ժամանակը վազում է արագ:

Երբ
Թանձրանամ կապույտ մուժում
Եվ անէանամ երկնքի ակունքում
Սրտիս մի կեսը
Թաղեցեք հողափռում
ու նարինջ քամեք շրթերիս
որ հոգիս հանգչի...

Մի ուրիշ գարուն
Բլրակի ստորոտում
Հողը կճեղքվի
և կծաղկի մի կակաչ...

Հացը թաթախում եմ գինու մեջ ու ծամում
Ողողում եմ շաղով
Ցորենի և խունկի բուրմունքը
 փաղաքշում եմ ձեռքերս
Չեռքերս դնում եմ հողի մեջ
Երգերս դառնում եմ շարական
 դրված հոգուս սեղանի վրա:
Ցնծում է հոգիս...

Հուլիսի 20, 1985

Իմ տնկած ծառերի շվաքում
Սրինգը դրել է շրթին,
Նվագում է:
Սավառնում է բոցավառ
Թռչունը երջանիկ:
Բլրակի քրքիջը
Աղբյուրի ծիծաղի հետ
Գոյություն փխրուն առավոտվա սեմին,
Հալվում է արցունքի մեջ:
Բլրակներից վերև
Երկնքի բյուրեղացած փշրանքների վրա
Լողում եմ,
Կայծկտում
Մեղեդիները բոլոր...

**Գաշույնը պատյանի մեջ սպասում է:
Ես մտնում եմ բանաստեղծության այգին,
Ժամանակից դուրս:
Անորոշ կետերը վազում են իրար հետևից:
Հեղաշրջված իմ սիրտը
Առևանգում է լռությունը:
Սարսափահար փոթորիկը
Պոկում է քարաժայռերի կակաչը:
Ես փակում եմ դուռը բանաստեղծության:**

**Սեղմված ծիլը մերկանում է:
Արևը ծեծում է կուրծքը,
Ծլարձակում...
Ճերմակ նավակի մեջ նստած
Թիավարում եմ կապույտ երկնքում:
Գլուխս դնում եմ գարնան ուսին,
Պոռթկում է սիրտս:
Ջուրը կաթիլ կաթիլ լճանում է ծառի տակ,
Գարունը բացում է ափը,
Ես տեսնում եմ:**

Մետաղե լիճը
Մութի մեջ բանտում է
Քայլերիս հետքը...
Արյանս մեջ
Թարտում է կարմիր մի կաքավ:
Լուսնի ցոլքի մեջ
Մի երեխա է լողանում:
Վազում եմ շնչասպառ:
Գոփում եմ նժույզները մետաղյա լճի շուրջ:
Ծառերը բարձրանում են երկինք,
Աղոթում է հողը...

Անցնել լուռքյան սավերներից,
Նորածին հասկերի պես գունավորվել,
Թողնել ամայությունը պապակված իղձերի,
Նորածիլ հասկերի մի փունջ
Գնել մարդկանց հոգու մեջ:
Հատ-հատ ճառագայթներից
Միրո պատկերներ հյուսել,
Գառնալ արեգակ,
Արեգակից ավելի թեժ:

Իրիկնամուտի ցանցը պատռվել է:
Աստղերը փախել են երկնքից
 թափվել են քարանձավի շեմքին:
Մի եղնիկ մահանում է:
Չարդարենք մարմինը լույսերով:
Ոտքի հետքերը գծվել են հողի վրա:
Կաթնածաղիկներով ողողենք աչքերը,
Թող վճիտ երկնքի գույնը ստանան:
Քարանձավի խուլ անկյունում
Մահանում է մի եղնիկ:

Մի խումբ մանուկներ
Շարում են նստարաններ
 հուղարկավորների համար
 ու վազում դեպի լեռ:
Նրանց աչքերի հորիզոնում
Մի ծեր արծիվ
 կարդում է մի հին դատավճիռ:
Արմատները հին կաղնու
 դատապարտվել են մահվան:
Հուղարկավորները ծածկվել են
 սև բաճկոնների մեջ:
Փոսը լցվում է:
Արծիվը թափահարում է թևերը,
 խորը շնչում
 և սավառնում հեռու...

Հոգու շունը կրծում է շղթան,
նայում է աչքերիս, համառ:
Ժամեր,
Անհանգիստ ժամեր,
Քաշում եմ շղթան:
Քաշում եմ տնից դուրս,
Վազում եմք փողոց,
Շունը և ես իրար հետևից,
Ես՝ շան,
Նա՝ իմ:

Հոգու շունը կատաղել է այսօր:
Թաթերի մեջ է բռնել սիրտս,
Ծամում է,
Ծամում:

Հոգու շունը ծամում է իմ սիրտը,
Ես՝ նրա...

Մութից լույս,
Լույսից մութ,
Խարխափում եմ գույնից գույն
լույսից լույս...
Խոսքս տարածվում է սահմանից սահման,
Թանձրանում եմ գույները,
Խտանում, կուտակվում:
Ես հարբած եմ,
Ծիծաղում եմ, թուլանում:
Խոսքս կարճանում է, կետ դառնում,
Կորչում է լույսի շերտերում...

**Մեհյանում մորթվում է մի անասուն,
Թռչունները շրջվել են գլխիվայր:
Հագել են սև սքեմ:
Երկինքը ծնվել է չմահանալու համար,
Մենք մահանում ենք:
Մեխվել է աչքս երկնքին,
Փորում են մի փոս
 ուր պիտի թաղվենք
 ես և մի անասուն:
Հագել են սև:
Մոլորակների վրա ապրում են
 կարմրագույն միջատներ
 իրար շղթայված:
Մեհյանի ձայնը խուժել է իմ շուրջ,
Մորթվում ենք ես,
 և մի անասուն:**

ՁԿՆԵՐԸ ԵՐԿԻՆՔ ԶՈՒՆԵՆ, ԳՈՂ ԶՈՒՆԵՆ

Անկարելի է:
Տիեզերքը ծով է:
Մխրճվել եմ գորշ, մամռոտ ջրում:
Չկները անձայն լողում են, խուլ,
Մամռոտ պատերին դիպչում:
Հովիտը ծով է,
Հողը՝ ջուր...
Չկները շարվել են,
Հավաքվել
Ջրերի խորքում,
Չկները լուռ նայում են ծովին,
Անտաքեր,
Բարի...
Աստղերի փռչին թափվել է ծովի
մոխրագույն մակերեսին
Ու հանգչել ձկների շրթին:
Չկները երկինք չունեն,
Հող չունեն:
Անկարելի է չսիրել
Գորշ, ալեկոծ ծովը...

Քաղաքը քարե,
առանց սրբավայրի
դատարկ:
Պռռնկատները լքված
Մարմինները հողե
հողի
շարսվել են կարմիր լույսերի մեջ:
Առևանգված երկինքը ձգվել
Կռացել է ինքն իր վրա,
Փաթաթել է լեզուն վզի շուրջ
ու լկվել:
Սովերների մեջ փռշոտ ճանապարհի
երկար,
անչափելի,
Մատներիս վառել են տասը մոմ:

Ապրիլ, 1986

Կացինով խփում են ծառի բնին.
Լուռ է: Չի շարժվում:
Խփում են, խփում:
Հուժկու անասունի կատաղի ձայնով բռռում է
Խուլ, խռպոտ,
Խուլ, խռպոտ:
Բռռում է խուլ...

Մեկը կտրում է մի ծառ
Խուլ, խռպոտ, խռպոտ:
Բղավում են:
Ասա՛ ինձ, ծառ՝
Տանս պատի սյուն,
Այգուս կանաչ ծիծաղ,
Կծիծաղե՞ս իմ մեջ, ինձ հետ:

Կացինով խփում են տան հիմքին,
ի՛մ տան հիմքին:
Ասա՛, տուն: Իմ տունը դո՞ւ ես:

Մեկը խփել է տանս պատին կացինով,
Հուժկու ձեռքով կտրել է այգուս ծառը,
գողացել պտուղս:
Ասա՛ ծառ, տանս սյուն,
Ինձ հետ կլինե՞ս:

Ավազը խաղաց ոտքերիս տակ
Խրեցի թաթերս նրա մեջ
Ծեփվել էր արևի տակ, այրվել:
Ծովը փռվել էր մեջքի վրա
Թաղվել էր ավազի և արևի մեջ:
Խլրտում էր ալիքը նրա երեսին,
Ջինջ էր երկինքը,
Կապույտ:

Աչքերս փակեցի
Մեկուսացա ինքս ինձ մեջ
Ավազը թափվեց կրծքիս
Ոտքերիս մատների մեջ...

Փաթաթվել եմ մետաքսե թելերի մեջ,
Քոժոժվել եմ ինքս իմ մեջ:
Քիբերում աչքերիս
սառել է ամեն հնչյուն,
Ամեն բացականչություն.
Ամփոփվել եմ մի տերևի շվաքի տակ,
Մի ծառ շվաքել է ճանապարհը,
Քոժոժները թագնվել են կանաչության մեջ,
Արևը որոշել է այրել ամեն ինչ:
Ամառ է
Տաք,
Տաք ամառ:
Ծառերը ծարաված դեղնել են:

Սրտիս կաքավը

Քարեքար է խփում վիրավոր կտուցը:

Թայրտում է իր արյան մեջ,

Իմ արյան մեջ:

Նրա աչքերի սևը ավելի է սևացել,

Սրտիս մեջ թափահարում է թևերը,

Խփվում է դահլիճների պատերին,

Վայր է ընկնում,

Կարմիր բծեր է թողնում պատերի վրա:

Վերցնում եմ կտուցը,

Գնում եմ շրթերիս,

Երգում...

Չուկը ձեռքեր չունի,

Նա միայն լողում է:

Վերցրու դիմակդ,

Գու ստվերի մեջ ես,

Քո շուրջը կարմրագույն մժեղներ են վխտում,

Քո ստվերը կարճ է:

Վերցրու դիմակդ:

Չուկը լողում է ավազանում,

Նա չի լսի մեզ,

Ոտքերդ կախիր ջրի մեջ,

Մժեղները վխտում են քո շուրջ...

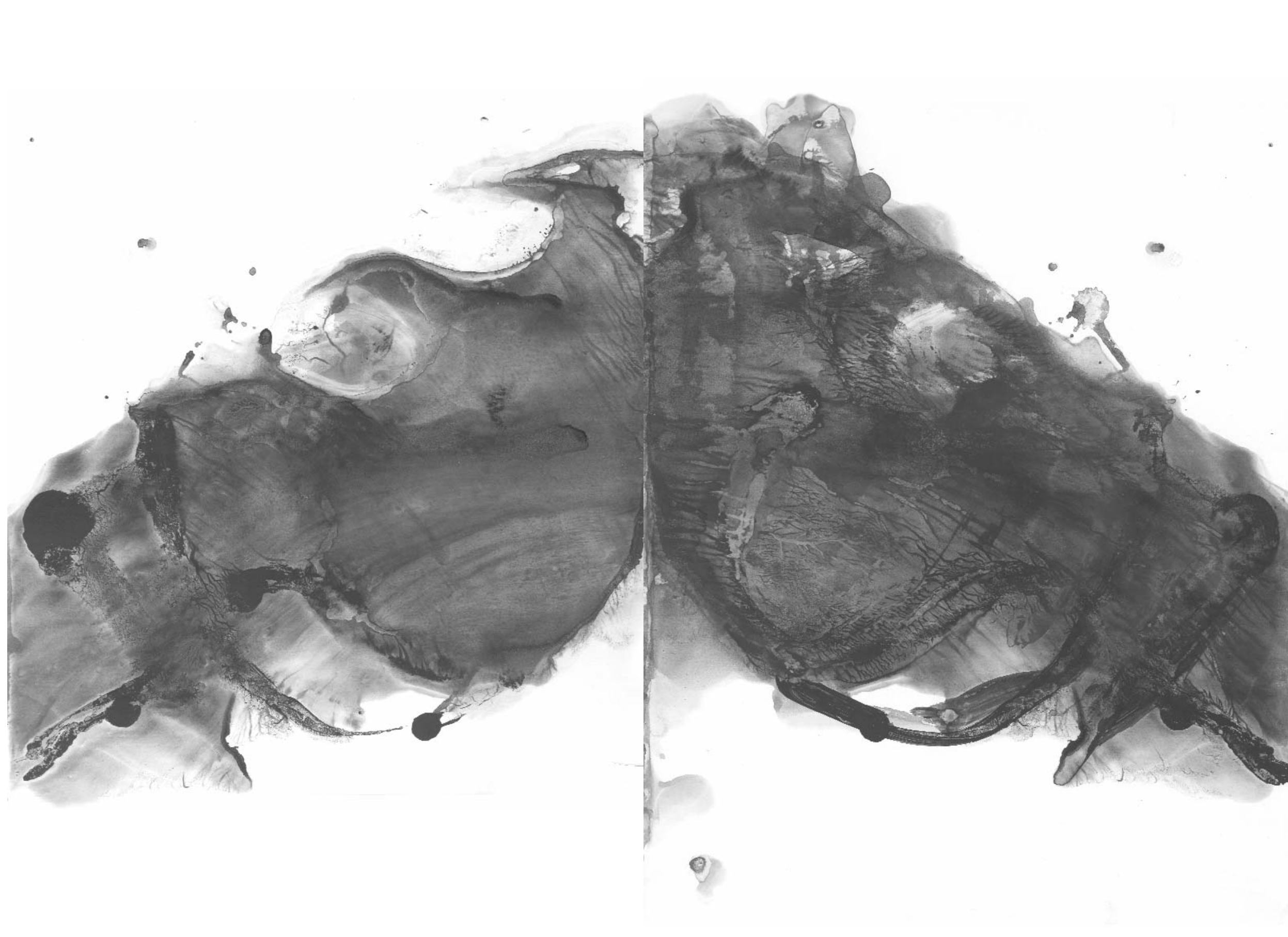
Գայլերի մի վոհմակ
Անտառի և ծովի սահմանի վրա
Ոռնում է ամենի:
Մի արծիվ
Երկնքում
Թափահարում է թևերը,
Ճեղքում է օդը,
Սավառնում է հանգիստ,
Գայլերը լռում են,
Նայում են հեռուն արյունոտ աչքերով:

Անտառը մոտենում է ձորի փեշին,
Ծառերը ավելի են քաշվում դեպի երկինք,
Արծիվը վերևից նայում է ցած,
Թափահարում է թևերը,
Սլանում, մոտենում երկնքին:
Լուսինը կիսվում է,
Քաժանվում,
Մի մասը՝ ձորում
Մի մասը՝ անտառում...

Սահմանում գայլերը ոռնում են
Արյունոտ կոկորդով:

Հողաթափերս շենքին թողեցի,
Թակեցի դուռը երեք անգամ.
Մրտիս ձայնը լսեցի թակոցի հետ:
Քամին հրեց ինձ,
Արյունս ճայթեց,
Հատիկները տեսա
Սենյակի ճերմակ պատերին:
Նրանք ոռնացին զազանների պես:
Մեջքով դեպի դուռը հետ քայլեցի,
Վազեցի անապատի արևափոշու մեջ...
Պառկեցի տաք ավազին
Մեջքս հողի մեջ թաղած:
Ճանաչեցի աստղերի մենակությունը,
Հեռվից լսեցի
Մռունչը կորած կենդանու...

Ապրիլի 8, 1986

Վերցնում եմ բնության բոլոր գույները
Ոտաբոբիկ քայլում ավազի վրա:
Գույները շաղախվում են
 ծովի ալիքների հետ:
Լսում եմ երեխայի առաջին ճիչը,
Լարախաղի անիվը
Պտտվում է անընդհատ:
Երեխան ծիծաղում է, քրքջում,
Վազելով անիվի հետևից:
Ավազը քսվում է ոտքերիս,
Զգում եմ տաքությունը:
Հաճելի է ծովը,
Անիվի գիծը ավազի վրա...

Հիշում եմ աչքերդ
 անթարթ,
 անզգա,
 անգույն,
 անճանապարհ:
Հիշում եմ շնչառությանդ ձայնը
 անհավասար:
Գրսում քամի է,
 ողնաշարի վրա պտույտներ է գործում,
 մռնչում,
 փնչում,
 ցնցում:
Անձրևը թափվում է դեմքիս,
 մազերիս,
 մարմնիս:
Աչքերը անգույն են
 անկանչ,
Սենյակը դատարկ,
Մութ, խավար:
Ոռնում է քամին,
Բղավում,
Քանդում է լույսի կծիկը,
Ոլորվում իր շուրջ,
Մի ոտքի վրա կանգնում...
Երկինքը պատռվում է
Հրդեհվում,
Ողնաշարը կոտրված շան պես
Բղավում,
Ոռնում...

Ոչինչ մի պահանջիր:

Ես անկարող եմ մատուցանելու
իմ սրտի աղավնին,

Փետրաթափ է նա:

Մի խոսիր անցյալի մասին,

Գարունը չի ծիծաղում:

Սառն է օդը,

Երկինքը մոխրագույն:

Տարածությունը դատարկ է,

Զոր:

Ծաղիկների դալկացած թերթիկները

Անհավասար թափվել են

փոշոտ սեղանի վրա:

Մի խոսիր երգի մասին,

Երգը գոյություն չունի,

Ամայի մի բառ է...

Ուրվականներ են նրանք

Հոգուդ սեղանի շուրջ,

Որտեղ մոմերի վերջին լույսերը

մարել են սկսել...

Պատերը անպատկեր

Յամաքած կմախքներ են դարձել:

Աղբյուրը չորացել է,

Քարերը մամոռտել են,

Կանաչել:

Ոչինչ մի պահանջիր

Խոսել չեմ կարող...

Անտառի մրջյունը

Վերջին հացահատիկն է քաշում

Տերևից տերև, ճյուղից ճյուղ,

Հասնում է տուն, փակում դուռը հետևից:

Քամին փչում է ուռած շրթունքով,

Ամպը ոռնում է:

Ծառերը թափում են իրար...

Մրջյունը ննջում է խաղաղ, անվրդով,

վերջին հացահատիկին նստած:

Քամին պոկում է մի քար

նետում է դռանը,

Դուռը ամուր է.

Մրջյունը ննջած է խաղաղ...

Հողակույտը տաքանալ է սկսում,
Ավազը շարժվում է հանդարտ,
Քլրակները մոտենում են իրար,
Պարել են սկսում:
Ծովը բացում է թևերը,
Արևը իջնում է բարձունքից,
Ճառագայթները
Ծիրանավառ տենդով
Խարույկ են վառում:
Աստվածանալու ցանկությունը
Խլրտում է արյանս բջիջների մեջ:
Հեշտանքից մերկանում եմ
Ծովախորշում...

Հոգուս չորացած ճյուղը մի կտրիր
Նա նորեն կկանաչի:
Կապույտ հուլունքներով
Չարդարի պարանոցս
որ կարողանամ պարել:
Ուղիղ նայիր աչքերիս մեջ
Ժամանակը կտեսնես:
Պիտի քայլեմ քո գծած ճանապարհով:
Ճյուղերս մի դարսիր իրար վրա
Գեռ չենք չորացել:
Կրակ մի վառիր տանս մեջ:
Սրտիս ծաղիկը մի պոկիր:
Ես քայլում եմ քո գծած ճանապարհով...

**Հիշողությանս բարակ փողոցներում
Թեթև հողափոշին շարժվում է ոտքերիս տակ:**

Մի կանաչ դուռ:

Երկաթե բռնիչը սեղմում եմ, թակում:

Միջանցքից ոտքերի ձայնը մոտենում է,

Դուռը կրունկի վրա կիսապարում,

ճռռում, բացվում է:

Կանաչ գույնը ճաքճքել է պատուհանների վրա:

Ապակիները անձրևից, փոշուց խունացել են,

վարագույրները դեղնել:

Սենյակս փոշու մեջ է:

Նիհար ճյուղերով մի ծառ

Կանաչել է պատշգամբիս դիմաց:

Վերադառնալ տուն առանց ճամպուրկի,

Դասավորել դատարկ սենյակը,

Կյանքի հուշերը մոռանալ,

Կյանքի մերկությունը չտեսնել,

Զգալ դատարկ սենյակի ճերմակ լույսը

ու լացել լուռ:

Մերկանալ մերկ մահճակալում,

Ծաղկամանի մեջ ծաղիկ չդնել,

Ցավը չզգալ ոսկորներում:

Դասավորել կահկարասին անաղմուկ:

Տանս պատերը տխուր են, որբացած,
Պատկերները իջել են պատերից,
Գուռը փակվել է:
Նստել եմ փողոցի մատարանի վրա
մի հին թերթ ձեռքիս,
Նայում եմ տանս պատուհաններին:
Մեկը փակել է դուռը, հեռացել:
Մի շուն վազում է փողոցում:
Հետ եմ նայում,
Նայում է ինձ:
Պատուհանները նայում են:
Շունը քափում է ոտքերիս,
Թաթը դնում է դնչի տակ,
Ննջում:
Սրտիս պատերը մերկացել են, որբացել հանկարծ,
Հիշատակները՝ անհայտացել:
Սրտիս դուռը փակել եմ,
Քանալին կորչել է կարծես:
Նստում եմ շան կողքին,
Ձեռքս դնում ծնոտիս տակ
ու քնում...

ԿԱՐՄԻՐ ԲՈՑԵՐԻ ՇՈՒՇԱՆՆԵՐԸ

**Մի ծաղիկ
Փնջած
Դնում եմ հոգուս մեջ:
Կարմիր բոցերի շուշանները
Տեսիլքի պես փնջվում են մատներիդ:
Անհունում կանգնում եմք
Դեմ դիմաց,
Լեռները ձյունազարդ հրում են մեզ:
Մրրկաշունչ քամին
Վերցնում է մեր ոտքերի ձայները լեռներից
Եվ արձագանքում...**

**Գիշերվա սև շապիկը պատռվել է,
Աստղերը վազում են ոտաբորիկ:**

**Քացի՛ր բոլոր պատուհանները,
Մրտիս ճերմակ աղավնին նվիրում եմ քեզ,
Զգույշ,
Մի մատուցիր նրան աստվածներին,
Աստված է ինքը:
Թող որ լվանամ քո ոտքերը
 եկեղեցու խորանի առաջ,
 որտեղ փռչին թանձրացել է:
Օղը պակասում է,
Ցախը չորացել,
Քացի՛ր պատուհանները...**

**Լեզուս լեզվիդ
Քերանս բերանիդ մեջ
Համտեսում եմք
ճաշակում, ճաշակվում:
Մարմինները գալարվում են
 ճերմակ առավոտվա սեմին:
Գիշերը վազում է բլրակից բլրակ:
Լեզուն,
Լեզուն,
Լեզուները
Թարտում են տապի մեջ,
Թակում իրար, համտեսում,
Կուրծքը հևում է,
Հևում:
Գիշերը փակում է ականջը:
Լուսինը
Իջնում է ելարանից ցած:
Մարմինները փաղաքշվում են
Առավոտյան լույսի մեջ:
Լեզուն խոսում է:
Փսխում եմ հարբած:**

Օգոստոսի 8, 1987

Նյու Յորք

Երկու սովերներ մոտենում են իրար,
Իրենց հոգու անասուններին
Թռկով կապել են տանս շեմին:
Նրանք կանգնել են թաթերի վրա,
Կաղկանձում են
Ու կրծում տանս սյունները:
Սովերները վերցնում են դիմակները:
Ես ճիպոտում եմ անասուններին,
Նրանք հեռանում են:
Կաղկանձը օղակների պես
 շարվում է վզիս:
Սովերները կորչում են մութի մեջ...

Ժամանակը կանգնած է դիմացի պատին:
Գու խոսում ես:
Սեղմում եմ ականջս ձայնի ապակյա շնչին,
Ավազը խլրտում է:
Գու խոսում ես ժամանակի վախճանի մասին,
Օրերը հազել են ամենօրյա զգեստ,
Ծառերը ալեկոծված ծովի պես քարերին են խփվում:
Պատշգամբից նայում եմ փողոց,
Բոլորը վազում են:
Ես կարոտում եմ նորածին մանկան ճիչը,
Գիմացի տան վարագույրները հանել են
 ու կախել են պատշգամբի թոկից:
Ժամանակը կանգնել է դիմացի պատին,
մտրակում է օդը...

Փոշու հատիկը կախվել է
 ճանապարհի միակ ծառին,
Սովերը սառել է,
Աչքերս փակում եմ:
Երագիս՝ անտառում
 լուսինը փռվել է մերկացած...
Բացում եմ դուռը,
Սենյակում հավաքվել է ցեխաջուր,
Չկները լողում են համր,
Ծառը կռանում է սովերի վրա,
Սովերը տաքացած շարժվում է:
Լուսինը ոտքի է կանգնում,
Ստինքները սեղմում՝
Հագնում է մանուշակագույն շղարշ
Ու փակում դուռը:

Արյունոտ լուսինը թաթախել է ձեռքերը
 հողի մեջ,
Պոկել է ծաղիկը
 շարտել դուրս
 ու մտել կավե ծաղկամանի մեջ:
Հողաշուրթ մի մարդ
Կռացել է դեպի լուսին,
Մոտեցրել է դեմքը դեմքին,
Հեծկլտում է լուռ:
Երկինքը արնաթաթախ իջել է ցած,
Հասել է հողին,
Կավին,
Մարդուն,
Թաթախել է ձեռքերը հողում
Ցանում է մի սերմնահատիկ...

ՀՈՂ, ԳՐԿԻՐ ԻՆՁ ԶՈ ԹԵՎԵՐՈՎ

Հո՛ղ, գրկիր ինձ քո թևերով,
Ես խաչակնքում եմ դեմքս:
Հո՛ղ, թափվի՛ր դեմքիս, մազերիս,
Ես կաճեմ քեզնով,
Կվազեմ քամիների հետևից,
Փոթորիկների շրջապտույտի հետ
Կպարեմ:
Գրկիր սիրտս:
Թող հանգստանամ մի պահ:
Ձեռքերս հոգնել են,
Շրթունքներիցս բառերը անջատվել:
Սիրտս չի բաբախում:
Չեմ երգում այլևս:
Հո՛ղ, թափվի՛ր ինձ վրա:
Թող քամիները ինձ տանեն,
Թափեն արտերում
որ ծլեմ, ծաղկեմ:
Թևերս գրկիր,
Սիրտս դիր քո սրտի կողքին,
Որ կարողանամ հողի համ զգալ:
Ձեռքերով կծափահարեմ ծառերի անձը,
արևի լույսը.
Գիշերը կննջեմ քեզ հետ,
Թափվի՛ր ինձ վրա,
Սեղմի՛ր, սեղմի՛ր ինձ:

Քարաժայռերի ցցված մատների
քարե անտառում
Քարանձավների մեջ
Փնտրում եմ նախնիներիս պատկերը:
Նախիրը
Նստած մոխիրների քանձրացած մուժում
Որոճում է ժամանակից մի բուռ:

Ճանապարհի հողե, օձապտույտ
դեպի Տաթև:
Ճանապարհի եզրին մի մանչ
Արևի և փոշու մեջ ողողված
Նարնջագույն ծիրան է ծախում
ծիրանե ձեռքերով:

Քարանձավների
Քարե դարպասին
Փշեպսակ
Մի թագ:

Մի խենթացած մարդ
Շրթերին ամառվա չորացած փոշին
Քարից երգ է շինել,
Քարը չորացել է կոկորդում:

Ծիրանե ձեռքերով մի տղա
Ծիրան է ծախում
Արևափոշում կանգնած...

Լեռներում անշշուկ մի պատարագ:
Կորած մի ձայն,
Վանքի պատերից դուրս:
Հեռվում, ճանապարհի վրա,
 հուղարկավորների մի խումբ
 ու սրինգի ձայն:
Լեռներում մի արեղա
 հարբած գինով՝
Մատուցված ոչխարի արյան հետքերի վրա
 գրում է մի թիվ:
Մոխիրը խառնվել է թախիծի հետ:
Տաք աղոթք,
Խունկի հոտ,
Մեհյանում մի ոչխար սպասում է
 ճառագայթը աչքերում...
Մի ձայն կոխրճվում է հուղարկավորների
 ոտքերի տակ:
Արեղան նշանակում է մի թիվ:
Լեռներում կորչում է աղոթքի մի կտոր:

Գու շատ մոտ ես նրան,
Քո շունչը դիպչում է նրա շնչին՝ քարին, ձյունին:
Եթե վազես կհասնես նրան,
Նա միշտ այնտեղ է:

Աչքերիդ մթնշաղում պատկերվել է նա,
Գու հուզված ես,
 հարբած,
 ըմբոստ:

Կարոտի քարը նետում ես նրան:
Վերադարձը անկարելի է:
Կռպերդ ծանրանում են հոգնած,
Սիրտը երգում է
 երգ,
 քարի երգ,
 երազի,
 կարոտի...

Գու շատ մոտ ես նրան:
Վազիր շունչդ պահած,
Կհասնես:

Անապատ
Հավիտենական անապատ
Տանում են նրանք
Ուսերի վրա
Մաշված դեմքի մի պատկեր:
Անապատ է
Տազնապ
Տապ
Մարդու հոգում
Տիեզերքը թանձրացել
Հորդում է
Պատկերի վրա...

ԵՐԳԻՐ ԱՂՈԹԵԼՈՒ ՓՈԽԱՐԵՆ

**Երգիր աղոթելու փոխարեն,
Թող քարը պայթի քո ձայնից.**

Երգի՛ր,

Մի՛ աղոթիր:

Երգի՛ր ուռած շրթունքով,

խռպոտած ձայնով:

Տխուր երգը մի՛ երգիր,

Երգի՛ր ամուր կանգնած հողին,

Թող լսեն քեզ:

Հավաքիր շուրջդ մանուկներին,

Երգելով սնիր նրանց վճիտ հոգին:

Կաթը թույն է:

Մոռացի՛ր:

Երգի՛ր,

Ահեղ երգի՛ր:

Թող աշխարհը ցնծա քո երգից:

Մայր,
Մեխված խաչերի առաջ մի՛ աղոթիր,
Խնդության օր է:
Անեծքի փոխարեն
Վե՛ր կաց,
Կանգնիր,
Ուղղի՛ր մեջքդ,
Շրթունքներիդ հողը թափ տուր,
Թող ծլի ոտքերիդ տակ:
Քոբիկ կոխիր հողը,
Մաշված ծնկներիդ դեռ ուժասպառ չեն դարձել:
Նայի՛ր զավակներիդ,
Ինչպես են խաղում հրդեհի հետ:
Կրակը մի՛ մարիր քո աչքերի թացությամբ,
Թեքի՛ր հայացքդ դեպի մեզ,
Ծիծաղիր ամբողջ սրտով,
Տե՛ս, թե ինչպես ենք կառչել հողին...

Երգի՛ր,
Երգի՛ր,
Երգի՛ր,
Երկինքը մերկանում է
Նայիր վեր:
Երկնքում համբարձվում են նրանք
մեր աչքերի առաջ,
Մի՛ շփոթվիր:
Երգի՛ր,
Թող աչքերը բացվեն
Փակ ավետարանների վրա:
Երգի՛ր ուժեղ:
Անդրդվելի:
Կուրծքդ պինդ պահիր:
Օ՛, երգիր չերգված երգեր:
Թող լույսը թափանցի
մարված ոգիների մեջ:
Երգի՛ր երկնաթռիչ երգերի երգը,
Թող բարձրանան ձեռքերը
Դեպի երկինք:

Արյունոտ ավետարանները
Գուրս քաշեցի երազների աշխարհից,
Մեկ-մեկ դարսեցի իրար վրա
Օձեցի աստղերի ցուլքով...

Կանաչ դաշտում
Երկու նժույգ
Իրար դիմաց
Գրոհեցին սլացող նետերի նման...
Օղը սուրաց:

Մատներիս զարկերակի մեջ
Շոշափացի կամարները վանքի:
Մի հառաչանք
Կղզիացավ
Քուրվառների անոթի մեջ:

Աշխարհը կանգնել է պատվանդանին
փետրաքափ թռչունի գլխով
Քացում է թևերը
աշխատում է սլանալ...

Գիակների կույտերի վրա
թափվում են բառեր,
չխոսված բառեր,
Եվ գորշ շրթունքներից քամվում
հոգնած տաճարների վրա...

Թիվ,
Թվեր,
Կորած ծննդյան թվականներ,
Յգված են հայացքների խորության մեջ...

Մեղքը ծանրանում է,
Լվանում երկնքի փոշակալ դեմքը...
Քազմանում են բառերը,
ու հանկարծ պայթում...

Կանգնել ենք անպարտելի
Հրթիռների շուրջ
Քրտնաթոր ճակատներով
Ու բռունցքը մեր կոշտացած
Ծաղիկների մի փունջ է սեղմում:

Մեր հայացքը պարզ է
Խոսքը կարճ.
Չարախինդ ծիծաղ չունենք
Այլ պարզ մի պահանջ:

Նահատակների մարմնի մոխիրով
Օձել ենք մեր հոգին
Կանգնել ենք ուղիղ
Նայում ենք ձեր աչքերին
Պահանջում ենք
սեփականություն,
հո՛ղ:

Ապրիլ 15, 1986

Խոսում են բոլորը,
Երիտասարդ,
Ծեր...
Վերականգնել
Մի նոր աշխարհ,
Մի նոր հողամաս:
Մտքեր,
Միջոցներ,
Օրագիր,
Պահանջ:
Ժամանակն է որ կերտենք
Երկինք, երկիր, հող կանաչ,
Նո՛ր գոյություն:
Մտածում են բոլորը
ճամփաները ինչպես լույսով լցնել,
Լույսը ինչպես քանդակել քարերի դեմքին,
Քարերը ինչպես աճեցնել,
Շատանան,
Շատրվանների մման:
Ինչպես կուտակել, դարսել,
Քարը տուն դառնա:

Հորիզոնից դուրս գալ,
Արևների մեջ քայլել...
Սահմանները քանդել,
Քայլել:
Յնորքների բոցաշունչ նժույգ հեծած
Թմբկահարել արևի ձգված կաշին...
Մեղուների փեթակի շուրջ
Պտտվել, պտտվել...
Չայնի ուղղությամբ քայլել,
Գուռը թակել անձանոթի,
Համբուրել շրթունքները ծարավ...
Գուրս գալ սահմաններից,
Ծիծաղել,
Լացել,
Աղոթել,
Մի բուռ հողի համար:

Մտածում ենք կյանքի հրաշքի մասին
Հողի,
Արևի, լույսի:

Քանդում ենք շրջագծերը
Սահմանները ջնջում:

Նրանք խեղդում են լույսը,
Խելագարված մրճահարում շղթաները երկաթ,
Կաշկանդում են ծիծաղը հողի,
Փակում են փեղկերը երկնքի,
Ջնջում են պատուհանները կապույտ,
Ու սարդի ոստայնում շրջագծվում...

Մենք, աշխարհի հողմերին հեծած
Մլանում ենք լույսի արեգակներում...

Հուլիս 1985

Հորիզոնի մամռտած պատերին
Կմախքացած աստղերի հոգևարքի ընթացքին
Խառնվել են իրար
Մարդ, գազան, մեքենա,
Գարձել են մի կույտ
Երկաթ, արյուն, ոսկոր...
Քիբերը սևացել, սառել են:
Ողջ տիեզերքը
Գարձել է խառնատեսիլ մի կույտ:
Անվերադարձ արձագանքը
Եվ մահվան տրամությունը
Չարկվում են իրար:
Փռչի, երկաթ, արյուն
Գամվել են իրար:
Պատերին մնացել են
Ցամաքած ձեռքերի հուշեր,
Սև բծեր...

Մոռացի՛ր
Լացը:
Ժպիտը շրթիդ դիր,
Շոշափիր լույսը,
փթթիր կանաչով:

Մոռացի՛ր
Ցավը:
Գաժանությունը:
Ծնի՛ր նոր երազ
անմահության երգի մեջ:

Մոռացի՛ր շիկացած երկաթը
Պապերիդ կողքին խրված,
Փշաթազը մորդ ճակատին,
Մոռացի՛ր:

Ժխտի՛ր կապանքները բոլոր,
Շղթաների խուլ շառաչումը
ոսկորներիդ, կաշվիդ վրա:

Անտեսի՛ր
Երկինքը,
Երկիրը,
Հող,
Հորիզոն,
Մոռացի՛ր գետերը արյունաշունչ,
Կավե տները քանդված
հրդեհից,
անեծքից:

Ափիդ վարդի փնջեր դիր,
Հոգուդ մեջ լույսի շառավաններ,
Կյանքը սահման չի ճանաչում...